

Marga Klompé: Videnskabskvinde, politiker og forkæmper for de dårligst stillede (1912-1986)

Marga Klompé var en videnskabskvinde og lærer, som var aktiv i den hollandske modstandsbevægelse under anden verdenskrig. Hun blev medlem af det hollandske parlament i 1948 og var en af forhandlerne af FN's menneskerettighedserklæring.

I 1952 blev Klompé det første kvindelige medlem af Den Fælles Forsamling for Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, forløberen til Europa-Parlamentet. Her bidrog hun til det arbejde, der førte til Romtraktaterne. I 1956 blev hun Hollands første kvindelige minister og var blandt andet med til at indføre landets første lov om universel social beskyttelse.

De unge år

Margaretha Albertina Maria "Marga" Klompé blev født den 16. august 1912 i Arnhem i Holland. Hun var det andet af fem børn til Johannes Klompé, som ejede en papirvarebutik, og Ursula Verdang, en førstegenerationsindvandrer fra Tyskland.

Da Klompés far blev syg og mistede sin forretning i 1930'erne, blev familien ramt af fattigdom. Denne førstehåndserfaring med fattigdom havde stor betydning for Klompé. Hun blev siden forkæmper for de marginaliserede og dårligt stillede.

Klompé klarede sig godt i skolen og begyndte på universitetet i Utrecht i 1929, hvor hun fik en kandidatgrad i 1937. Fra 1932 til 1949 underviste hun i kemi og fysik på pigegymnasiet Mater Dei i Nijmegen, og i 1941 fik hun en ph.d i matematik og fysik. Det følgende år begyndte hun at læse medicin, men anden verdenskrig forhindrede hende i at afslutte uddannelsen. Klompé sluttede sig til den hollandske modstandsbevægelse, hvor hun blev leder og dannede et stort netværk af frivillige kvinder.

Nye muligheder for kvinder i politik

Efter krigens afslutning gik Klompé ind i politik, hvilket var usædvanligt for kvinder på den tid. Som medlem af det katolske folkeparti, blev hun taget i ed i det hollandske parlaments underhus, Repræsentanternes Hus, i august 1948. Klompé var medlem af den hollandske delegation ved FN, hvor hun sad i Generalforsamlingens 3. Komité, som beskæftigede sig med menneskerettigheder og humanitære anliggender, og hun var med til at forhandle menneskerettighedserklæringen på plads.

Klompé blev det første kvindelige medlem af Den Fælles Forsamling for Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, forløberen til Europa-Parlamentet, som holdt sit første møde i 1952. Før man begyndte at benytte direkte valg i 1979, var medlemmerne delegerede fra de nationale parlamenter. I 1955 blev Klompé udnævnt til en særlig arbejdsgruppe oprettet af Generalforsamlingen, som fokuserede på at forbedre gennemførelsen af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og udvide dets beføjelser og på at oprette et fælles marked, som rakte ud over kul- og stålsektoren.

I 1956 forlod Klompé Generalforsamlingen for at slutte sig til den hollandske centrum-venstre-regering under premierminister Willem Drees som Hollands første kvindelige minister. En af hendes største bedrifter som socialminister var indførelsen af sociallovgivningen, som erstattede den tidligere fattiglov. Lovgivningen, som trådte i kraft i 1965, sikrede alle ret til social beskyttelse. Hun arbejdede på at flytte fokus væk fra velgørenhed og over på at styrke social beskyttelse fra staten.

Hendes eftermæle omfatter også loven om ældreboliger, som beskytter ældre i det hollandske samfund, og campingvognsloven, som støtter nomadefolk. Fra 1966 til 1971 var hun minister for kultur, fritid og socialt arbejde under premierminister Piet de Jong. I 1971 fik Klompé ærestitlen "minister van staat", som i Holland gives til ældre politikere, som har udmærket sig, i slutningen af deres karriere.

Efter at være trådt ud af politik fortsatte Klompé med at kæmpe for international retfærdighed og socialt ansvar og kritiserede blandt andet apartheidstyret i Sydafrika. Klompé var stærkt troede katolik. Pave Paul VI udnævnte hende til formand for den hollandske nationale kommission for retfærdighed og fred, og hun var en af grundlæggerne af sammenslutningen af kvindelige katolske universitetsuddannede og af katolske kvinders volontørtjeneste.

Marga Klompé var velanset og beundret som en kvinde med stærk tro, menneskelighed og personlig overbevisning. Denne store værdsættelse af hende ses også af de mange gader, skoler og sundhedsklinikker i Holland, som er opkaldt efter hende. Marga Klompé døde den 28. oktober 1986 i Haag.